לב: כל פסולי המוקדשין פרק חמישי בכורות

פסק מתני' מני רבי עקיבא היא. ותומר ר"י דהלכתא כר"ה דמתניתין דשרו אפי' לעובד כוכבים ולא כר"ה דברייתא דאפרי [ט] ופליגי תר' עקיבא דהוי סתם דמתני' ומתלוקת בברייתא [יג] דהוי הלכתא כסתם דמתני' כדאיתא בהמולן (יבמות דף מב:) [יד] וכ"ש דהכא דסתם לן כלשון ברייתא דעדיף משאר סתמי כדאיתא בסוף שבת (דף קנז.) והא [טו] דפרישנא בסמוך טעמא דרבי עקיבא מדכתיב כלבי וכאיל ואמרינן דאיתך מוקים לה כר' אלעזר הקפר פי' דברים ברים פרק שני דחולין (דף כח.) מה פסולי המוקדשים בשמיטה אף לבי ואיל בשמיטה ושוף אין לו שחיטה אלא מדברי סופרים משמע דר"ע לית ליה דרבי אלעזר הקפר אלא סבר לה כרבי דברים שחיטה מוכחת כאשר צויתיך מלמד שנצטוה משה על רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה דלמא הכי קי"ל כרבי ואע"ג דרבי יוסי בר חנינא בגזיר בפרק מי שאמר כד (דף כט.) סובר דאין שחיטה לעוף מה"ת אין ראיה ממנו שיהא הלכה כן דתנא הוא כדמוכח התם ועוד דר"ע [טז] מני סבר כר' אלעזר הקפר [יז] ונמר חד מבבי ותד מאיל כדפרישית לעיל בפ' שני (דף טו.) גבי מה לבי ואיל פטורין מן הבכורה כו' והתלכות גדולות משמע שרוצה לפסוק כר"ה דברייתא ומשמע נמי דמדרבנן היא דפליגי תרבי עקיבא [יח] * דפירשו שהחלב מותר לעובד כוכבים משום דאיתקש פסולי המוקדשים לאיל ולבי והכשר אסור להאכילו לעובד כוכבים מדרבנן ואין להביא ראיה דאסור לעובד כוכבים משום דקי"ל ההוא דרשא [יט] ואכלת ולא לכלביך וה"ה לעובד כוכבים כדמוכח בפ' כל שעה (פסחים דף כט.) [כ] דאשכחן כמה מתני' כהן דאיתא הכא בפרק הלוקח בהמה (דף כא.) לעיל גבי מרבית דם דתנן יקבר ובפרק עד כמה (לעיל דף כח.) מי שאינו מומחה ולוה את הבכור ונשחט על פיו הרי זה יקבר ולקמן בפרקין (דף ז.) השוחט את הבכור ונודע (עד) שלא הראהו כו' הבשר יקבר ובפ' בהמה המקשה (חולין דף פט:) גבי [כא] יצא רובו ה"ז יקבר [כב] אבל היכן אין ראיה דשפיר אמיא כר"ע דהא לר"ע גופיה שמעינן ליה בפרק טבול יום (זבחים דף קנ: וקד.) דאמר מדבריו למדנו שהשוחט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו משמע דבשרם אסור בהנאה והיינו טעמא כדפרישנא לעיל בפ' שני (דף יד.) גבי קדשים שקדם מום קבוע להקדשן דהיכא דשרי לישראל הוא דאיתקש לבי ואיל ושרי אפילו לעובד כוכבים והא דאיתאמר מותלת ולא לכלביך אבל היכא דאסור לישראל לא איתקש לבי ואיל הילכך בכור שנמת בלא התרה או הותר ונמצא טריפה טעון קבורה כדמוכח הכי סתמי ואפי' רבי עקיבא מודה כדאמר בפ' טבול יום (זבחים דף קד.) ואף ר"ע לא אמר [לא] שיהא העור מותר אפי' בגבולין אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא [לב] ובעריפה נמי [לג] ואע"ג דשרי ר"ע העור אין הלכה כמותו כדמסקינן התם והלכתא כחכמים [לד] דאמרי אין לא ראיתי ראיה אלא יצא לבית השריפה ומיהו לדידן לא בעי שריפה דהתם [לה] בנמקדש הוא דבעי שריפה דבמקדש קאי ומ"מ שם בפסרים והלכתא כחכמים בשר בקבורה והעור בשריפה פי' שם רש"י אלא גרס ליה דרבנן דאמרי בעור אלא יצא לבית השריפה לאו אדר"ע קיימי דאיירי בבכור בגבולין אלא אדרבי חנינא דאיירי בקדשי המקדש ומיהו קשיא בברייתא דלקמן בשמעתין (דף לג.) גבי שני חטאות אחת תמימה ואחת בעלת מום דקאמר ר' אלעזר בר"ש אפי' בשר בעלת מום בקדרה וזורק דמה של תמימה אסורה וקתני עלה בתמוהה בפ' ולד חטאת (דף כד.) יוצא לבית השריפה והשתא מאיזה טעם היא בשריפה כל עיקר פסולה לא הוי אלא משום דהוא כחטאת שכפרו בעליה דמה וחטאות המתות דיעס [לו] [לז] כשמתו ואי משום דכי נשחטו הויא ליה כעין קדשים פסולים שנפסלו אחר שחיטה שיוצאים לבית השריפה הא [לח] בבכור תנן [לט] דסבר כשנשחט אלא על פי מומחה וכשנמצא טריפה [מ] הוי בקבורה כדפרישית ושמא יש לחלק בין בזמן הזה לזמן בית המקדש ואם היינו מחלקים בין נשחט אלא על פי מומחה לשאר פסול שאירע אחר שחיטה היתה מיושבת גירסת הספרים דזבחים אלא שנגרום אפכא והלכתא כחכמים בשר בשריפה ועור בקבורה וזמנין הזה דקאמר שלא החמירו על העור לשורפו כמו הבשר וא"ת מ"ש הא [מא] בסמ' עולה (פ"ג מ"ג) ומייתי לה בפ"ב דתמורה (דף לד.) האורג אלא הסיט מלמר הבכור ילקה הבגד ובכל הגן שהבאתי משמע דדינו של בכור בקבורה ואין לחלק בין [מב] שער לבשר [מג] שער דבשר"ג פרק משער מזיר ופטר חמור דתנן התם יקבר ובמס' ערלה (שם) תנן בשער [מד] ובפטר חמור ילקה ואין נראה להחות דהתם פרק משום דמשמע ליה מתני' [מה] התם דקתני שער מזיר ופטר חמור דקאי שער אתרוייהו ועוד תניא נמי בתוספתא התולש לחמר בבכור תם ובניחו בחלון אע"ג שנולד לו מום לאחר מכאן ושחטו הרי זה יקבר וי"ל דאיכא לשנויי הכא כדמשני התם אפטר חמור כאן בשק כאן בשער פי' שער מהבר לכלות וקני ליה בקבורה אבל אם עשה ממנו בגד חיישינן שמא יוציאוהו אחר שנקבר ובני שריפה ואיכא דמשני התם ומוקי לה כר' יהודה דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקבריס רשאי: וכית

יגאל דכתב רחמנא למה לי אם אינו ענין לחרמים תנהו ענין למעשר אימא תנהו ענין לבכור [מ] מעשר גאולה כמותו רב אשי אמר לא יגאל דמעשר לא ימכר הוא אמר רב אשי מנא אמינא לה דכתיב [1] והיה הוא ותמורתו יהיה קודש לא יגאל אימתי [מא] עושה תמורה מחיים אימתי אינו נגאל מחיים הא לאחר שחיטה נגאל [מב] הא בעי העמדה והערכה אלא שמע מינה לא יגאל לא ימכר הוא הניחא למ"ד [מג] קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה אלא למ"ד קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה מאי איכא [מד] למימר אנן הכי קאמרינן מי איכא [מה] דמחיים לא מיפריק ולאחר שחיטה מיפריק אלמה לא מחיים דאלימא קדושתיה לא מיפריק לאחר שחיטה [מו] (מז) דאקיל ליה קדושתיה מיפריק ולא כל דכן הוא ומה מחיים דאלים למיתפס פדיונו לא מיפריק לאחר שחיטה דלא אלים למיתפס פדיונו [מז] מיפריק אלא ש"מ לא יגאל לא ימכר הוא ולכתוב רחמנא לא ימכר אי כתב רחמנא לא ימכר הוה אמינא [מח] איזדבוני הוא דלא מזדבן דקא עביד עובדין דחול אבל איפרוקי מיפריק דהא עייילי דמיו להקדש להכי כתב רחמנא לא יגאל דלא איזדבוני מיזדבן ולא איפרוקי מיפריק: **מתני'** [1] בש"א לא ימנה ישראל עם הכהן [1] [מט] לבכור וב"ה מתירין [נ] ואפי' עובד כוכבים: **גמ'** מתני' מני ר"ע היא דתניא בכור אין נמנין עליו אלא חבורה שכולה כהנים דברי בית שמאי וב"ה [נא] אומרים אפילו זרים רבי עקיבא מתיר אפי' עובד כוכבים מ"ט דב"ש דכתי' [2] ובשרם יהיה לך [נב] וגו' מה התם כהנים אין ישראל לא אף הבא כהנים אין ישראל לא

ובית

סגנו ענין למעשר. למכירה: מסתברא דאמעשר שדינן ליה שכן גאולה כמותו כך שמעתי. ויש לי הרבה להשיב חדא דקאמר מי [מ] בנעלים הקדש ניתנו והרי הקדש בר פדייה שהרי קדשי בדק הבית נפדין כקדשי מזבח כדכתיב [מא] ואם המקדש יגאל את ביתו ובעל כרמיך אינעריך למכתב בחרמים [מב] לא יגאל ועוד דקאמר תנהו ענין למעשר ומה לנו להביא לא יגאל אמעשר הרי כבר נאמר כו [מג] לא יגאל ואם למכירה קאמר היה לו עוד לומר אם אינו ענין לגאולה תנהו ענין למכירה אי נמי הוה ליה למימר לא יגאל דחרמים למה לי ש"מ לאפנויי ולדון גזירה שוה דמה כאן מכירה עמו אף מעשר מכירה עמו. הילכך [1] מדומה לי דהכי מיבעי ליה למיגרס [מד] אמר רבא לא ימכר דחרמים לא צריך והכי פירושה רבא אמר בלא גזירה שוה נפקא לן במעשר דאינו נמכר דלא ימכר דחרמים [מה] לא צריך הקדש ניתנו והקדש אין הרשות ביד בעלים למוכרו לאחרים אלא לגזבר נמסר וה"נ כל כמה דאיתנהו [מו] [1] ביד בעלים לא מזדבן חולין ניתנו ונמכרין תנהו ענין למעשר דלא ימכר וכן עיקר: **מנא אמינא לה.** [מז] מדלא [מח] אסר ליה אלא מחיים דאי גאולה בבעלים דוקא [מט] ולמידק הא לאחר שחיטה נגאל ותופס את דמיו: [נ] **העמדה והערכה בעי אלא.** ודאי ליתיה בתורת פדיון כלל ואינו קדוש לתפוס את דמיו בקדושה והאי לא יגאל לא ימכר הוא ומשום דעביד ביה עובדא דחול קאסר ליה רחמנא הילכך מחיים דאמרינא קדושתיה אסור לאחר שחיטה דאקלישא קדושתיה דהא נשחט מתוך לאכילת זרים שרי למכור: גאולה משמע בבעלים ותופס ליה פדיונו דאי אין תופס פדיונו למה להו לבעליו לפדותו אלא לאו ש"מ לא ימכר משום עובדין דחול [נא] קאסר ליה קרא: **נאכל כתב לא יגאל.** [נב] דמדאפיק מכירה בלשון גאולה שמע מינה דלא אחדבוני מיזדבן הוא ולא אפרוקי מיפריק וגאולה גרידתא ליכא לאוקמה דא"כ [נג] לא מצינן למידק הא לאחר שחיטה נגאל: **מתני' לא ימנה.** [נד] אפי' אם זימן כהן אורח ישראל על הבכור בעל מום לא יאכל עמו: **גמ'** מסני. דשרי עובד כוכבים באכילת בכור: **מני ר' עקיבא היא.** [1] דמתיר אכילת דב"ה קאמר ר' עקיבא דבית הלל מתירין אפי' עובד כוכבים: **מה** [נה] **בחוב ושוק הכהנים אין ישראל לא.** דכתיב [ויקרא יז] ואתה וכניך וכנותיך אתך: הני

עין משפט נר מצוה

ט א מי' פ"ח מהל' בכורות הל' ג סמג עשין קמה קמו עוש"ע רי"ד פי' סו סעיף ה:

שיטה מקובצת

א) לבכור מסתברא מעשר גאולה גאולה כמותו: **ב)** איכא מידי דחרמים: **ג)** שחיטה דאקלישא ליה: **ד)** פריונו אינו רין דלא מיפרק: **ה)** אמינא מודבן הוא דלא איזדבוני: **ו)** הכהן על הבכור וב"ה: **ז)** וב"ה מחירין אפילו: **ח)** לך כחזה התנופה ושוק הימין מה: **ט)** אי בי בעלים הקדש: **י)** הילכך כמרומה לי: **יא)** למיגרס רבא אמר לא: **יב)** ראיתנהו בי בעלים לא מזדבן הס"ד ומה"ד חולין: **יג)** דלא אסר: **יד)** דוקא ליבא למידק הא: **טו)** דהעמדה והערכה: **טז)** דחול הוא קאסר: **יז)** דמראפקי למכירה בלשון: **יח)** דא"כ בגאולה לא: **יט)** תיבת אפילו נמחק: **כ)** היא ר"ע מתיר אליבא: **כא)** מה התם בחזה: **כב)** תיבת פסק נמחק: **כג)** ומתלוקת בברייתא הלכתא כסתם מתני' כראיתא בהחולין וכ"ש הכא דסתם לן בלשון ב"ה דעדיף משאר כו' והא דפריש: **כד)** שאמר ראני: **כה)** דר"ע נמי מצי: **כו)** וגמר מ"א ומסיק חד: **כז)** עקיבא דפירש שהחלב מותר להאכילו לעובד כוכבים: **כח)** דרשא דואכלת ולא: **כט)** שעה ראשכחן להו כפה סתמי הכי לעיל בפ' הלוקח בהמה גבי תרומה: **ל)** גבי מבכרת יצא רובו ה"ז יקבר מכל הגן אין ראיה: **לא)** אסר מי שיהא: **לב)** לא ובנטרפה נמי: **לג)** כחכמים פי' דאמרי: **לד)** דינם בקבורה כשמתו: **לה)** חגן יקבר בשנשחט: **לו)** טריפה נמי הוי: **לז)** הא דתנן במס': **לח)** שער לשאר דבה"ג: **לט)** מתני' דהתם דקתני:

רבינו גרשום

תנהו ענין למעשר האי לא יגאל יחיה ולמכירה: והאי בעי העמדה והערכה. קודם שיגאל ואי אפשר להעמידן שכבר נשתם אלא ש"מ לא ימכר הוא: הניחא למ"ד קדשי מזבח היו בכלל. מצות העמדה והערכה אמרת דלא מחריב בלא יגאל ממש: אלא למ"ד וכו'. אמר לך רב אשי אנן הכי קא אמרינן כלומר מהא דייקינן דלא ימכר הוא דמי איכא מידי דמחיים כי אלים למיתפס פדיונו לא מיפריק ולאחר שחיטה דלא אלים מיפריק אלא ש"מ דהאי לא יגאל לא ימכר הוא: לא ימנה ישראל עם הכהן. על הבכור בעל מום לאוכלו עמו:

מסורת הש"ס

א) (לעיל נא:), **ב)** (שבועות יא: חולין קלה.), **ג)** (לעיל יד: תמורה לב.), **ד)** (תמורה כד.), **ה)** (על הבכור כך לימתא בתמנה שבתמניות), **ו)** (ויקרא כז), **ז)** כי בעלים לא מזדבן ולא כי כהן חולין ניתנו ומתכרים אלא"ע אחרמים מנהו ענין למעשר דלא כי ל"ק, **ח)** דלא יגאל דמעשר לא ימכר דלא מדלא ל"ק, **ט)** אלמא דמ"ק ופליגי ל"ק, **י)** (ל"ל וכ"ש הכא דסתם לן תנא כלשון ב"ה דעדיף כו' הכ"ה), **כ)** דתמרים ל"ק, **ל)** מכל הגן אין ל"ק, **מ)** תפ"ג ל"ק, **נ)** בקבס' מקדש הוא וכו' לתקדש מקדש קאי ל"ק, **ס)** במיתה ל"ק, **ע)** ל"ל בבכור תנן יקבר בשנשחט כו', **פ)** כיון דאמר דבר בכורה דמיה דלא ל"ק, **צ)** פטר ל"ק,

תורה אור השלם

1. לא יבקר בין טוב לָרָע וְלֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְאִם הָמֵר יִמָּכֵר הוּא וְתַמּוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל:

ויקרא כז לג

2. וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָּךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וּכְשוֹק הַיָּמִין לָךְ יִהְיֶה: במדבר יח יח

הגהות הב"ח

(א) גמ' לאחר שחיטה דאקלישא קדושתיה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה פסק וכו' דאירשו שהחלב מותר לעובד כוכבים. עי' לעיל לא ע"ב תד"ה מגליאו:

מוסף רש"י

אימתי עושה תמורה מחיים. כגון נמי דאיתמי לאו יגאל לא אתמר תורה אלא מחיים, אבל לאחר שחיטה נמכר (לעיל לא:). העמדה והערכה. שתעמוד על דעליה ויערוכנה הכהן כדכתיב (ויקרא כז) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והערך הכהן וגו' (שבועות יא:). לא ימנה ישראל עם הכהן לבכור. לאכול עם הכהן בשר בכור בעל מום שנשחטו כהן (תמורה כד:). אפילו עובד כוכבים. מותר לאכול ממנו (חגיגה ז:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com